EESTI PÄEVA-LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

12. aastakäik
Toimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja (ansv. utg.) Hans Schöier

Peatoimetus ja talitus:
EESTI MAJAS, Stockholmis, sissekäik, Kocksgränd 3
Aadress: Box 16320
103 26 Stockholm 16
Telefon: 21 84 46

Toimetus Eskilstunas:
Toimetaja Jüri Aus
Aadr.: Eesti Päevaleht, Box 129, 631 02 Eskilstuna. Tel.: 016/14 77 72
Tellimispostgiro nr. 29850

Tellimishinnad:
Aasta ..... kr. 147:–
Termin (4 kuud) ..... kr. 53:–
Kuu ..... kr. 15:–

Kuulutushind 75 öri mm.
Erikuulutused 1 kroon mm.
Eskilstuna-Kuriens Tryckeri AB
Eskilstuna 1970

Eskilstuna-Kuriren

Laupäeval, 27. juunil 1970

Upplaga C

Nr. 145 (3429)

Andrei Amalrik oma tatarlannast abikaasaga

Noored sportlased said Long Islandi Eesti külas toimunud spordimängudel auhindu ja medaleid, millega nad pildil uhkustavad.

Katse tasuda samaga UNO-s

NEW YORK (VES) — Ettekeitel venelastele juutide tagakiusamise pärast N. Venes on hakanud kommunistidele juba närvidele. Nüüd tahtis N. Vene UN-i delegaat Nikolai Tarassov teha vastulöögi ja pidas ühes UN-i komisjonis ägeda kõne juutide tagakiusamise pärast Ameerikas.

Faktiliselt ei olnud Tarassovil sisuki palju midagi ette tuua peale näite, et juudist filmitähele Barbra Streisandile ei olevat 5. avahüü majafirma New Yorgis andnud korterit. Majafirma poole selgitati, et siin polnud mängus juudikiusimus, vaid ainult kehtestatud põhimõte, et selles lukumajoonis ei anta korterid Hollywoodi tegelastele, vaid ainult inimestele, kellel on kaugeleulatuv seltskondlik tagapõhi. Ka mõni teine kiresti rikkaks saanud filmisuurus pole siin kõikidele pingutustele vastamata korterit saanud.

● **Abielujatena kuulatati** Stockholmis maha **Toivo Kärsten** ja Mall Riisalt. Laulatus toimub Skeppsholmeni kirikus 25. juulil.

● **Inglismaale saabus** külaskäigule **New Yorgis elunev Aino Bennet.**

Looduse imedest: Kimalane — talvekuninganna

Uhelgi teisel aastajal pole inimene looduse vastu nii tähelepanelik kui kevadel. Esimene kuldnokk, esimene lõoke, esimene sinilill, esimene kägu ei jää kellelegi märkamata. Kes pööraks suvel tähelepanu lihtlastel! Kevadel aga jälgime ta hõljumist nagu ilmutust. Meis ärkab mängulust, me asetame lihtlka õhkõrnadele tiibadele tuleviku ennustamise tänamatu ülesande.

Kirju ähvardab mure ja pahandustega, valge lubab rõõmu ja rahu, kollane töötab lausa paradiisiastaid. Pole lihtkate siit, et kõige kergema unega on kirju koeralihlikas.

Hoopis kõrrarikkama kevadekuulutaja kimalase laseme aga sageli silmist mööda, kui just timber pea keerlev põmin vahvatusele ei meenitse. Ometi on esimese metsmesilase lend hüm vastupidavusele, kohanemisvõimele, hämmastavale elujõule. See on looduse ülks paljudest väikestest imedest.

Kohtasime ju kimalase niiol talvekuninganna! Sügisel jäi ta vihma saadule, tuulte ja külma kätte. Üksinda. Perekond, milles ta kasvas, hukkus. Mitte juhuslikult, mitte õnnetuse või kurja käe läbi, vaid sellepärast, et sügiseti hävivad kõik metsmesilaste koloniad, jättes liigi alalhoidmise ülesande üksikutele emadele.

Ülesande ja kohustuse. Nad lendasid kaua ringi, kuni leidsid kännijuure all, mutiaugus, majaseina vooderduses, puuõõnsuses varjulise sopikese, kus end talvekorterisse seadsid.

Paljud neist külmuvad või langevad hiirte saagiks. Tugevamad ja need, kellel oli rohkem oskust ning õnne, elavad kevadeni.

Kodumesilased (õigem oleks öelda: inimese hoole all elavad mesilased, sest kodustada pole neid siiani suudetud) talvituvad meega täidetud karegedi, fugevates peredes kuni kolmkümmend tuhat ühes kobaras. Kui äärmisel ylhi hakkab, vahetavad nad seesmistega kohad. Pere ainuke ema hoitakse mütsaku keskel. Teda hellitatakse, teda hoitakse. Juhtuvad toiduvarud lõppema, annab viimane töömesilane vilmase meetilga emale. Õite puhkedes ruttavad kõik need tuhanded elurnumi puhastama, uusi kärjekuubikuid ehitama, lendavad mett ja õietolmu koguma.

Emakimalane elab aga talve üle üksinda. Üksi alustab ka uue pere kasvatamist. Teda sunnib sama "sapead", mis viib angerja Soome lahe kallastelt üle ookeani Sargasso merre ja sunnib lõhesid viskuma käreslikele ja koskedele, et pääseda jõgedesse kudema.

Talvekuninganna peab leidma paiga, kuhu oma tulevasele perele pesapaik ehitada. Kui ta on suur ja jäme ning kollasevõõdiline must kehaläbelõpu valge kolmnurgaga, uurib ta põmisedes muti- ja hiireauke, eriti neid, mis mõne kännu või kivi alla viivad, sest tema elupaik on maa all.

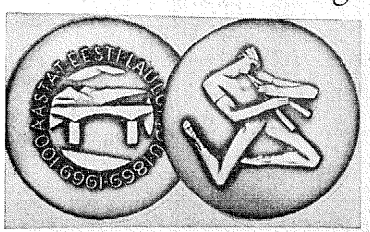
Kui ta on koguit ja värvilt samasugune, kuid mürgiastla ümbrus on punane, näeb teda kivimüüride, seinte ja vundamentide lähedest sisse ja võija lipsamas. Sellest ta nimigi — kivikimalane.

On ta aga mõlemast väiksem ja kollaste karvadega kaetud, lepib ta vana hiirepesatohluga, mulluse põldlookese pesaga või põimib ise kulu ja sammalt kokku, sest tema elab mas pesi.

Mna all või maa peal, elu areneb

Järg. lhk. 2.

Mälestusraha veel müügil

Laulupidude 100-aasta juubeli mälestusraha.

Eesti Kultuuri Koondise büroos on müügil Eesti laulupidude 100 a. juubelilaulupeo hõbedast mälestusraha. Mälestusraha on numismaatiline haruldus, see on kujur Ernst Jõesaare poolt maitsekalt kunstiliselt kavandatud ja on õnnestunud tehniliselt väljatöötlemiselt. Raha ühel poolel on kujutatud vilepuhuja, teisel on kirjutatud tekst "100 aastat Eesti laulupidu" ning stiliseeritud Tartu Kivisilla kujutus, kuna esimene laulupidu toimus Tartus.

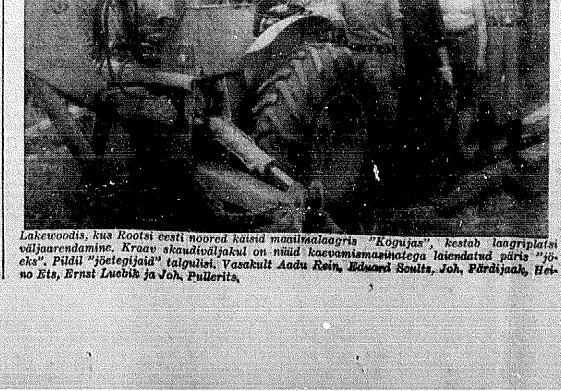
Mälestusraha hind on kr. 50:– ja seda saab tellida aadressil: Eesti Kultuuri Koondis, Regeringsgat 24 — II, 111 33 Stockholm.

Eestlanna rändtrupis

Stockholmi Marsyas-teatri kümnelikmelisse rändteatrikollektiivi kuululi näitlejatar Malle Jõever, kes seniui kuulus Park-teatri ansamblisse lavastuses "Minu unelmate linn".

Marsyase ringreisitruppi kuuluvad veel Christer Boustedt, Gösta Ekman, Lena Dahlamn, Leif Forstenberg, Thor Hartman, Tommy Johnsson, Sten Lonnert, Sonja Lund, Torsten Wahlund.

● **Stockholmis sündis Elve (n-na Tabus) ja Rein Virmale poeg.**

Lakewoodis, kus Rootsi eesti noored käisid manilsmalaagris "Kogujas", kestab laagriplatsi väljaarendamine. Kraav skaudiväljakul on niiüd kasvamisamatega laiendatud päris "jõeks". Pildil "jõetegijaia" talgulisi. Vasakult Aadu Rein, Edward Soults, Joh, Pärdijaak, Heino Ets, Ernst Luebik ja Joh. Pullerits.

Bernt F. Vinkel

Uus doktor

NEW YORK (VES) — University of Delaware'is kaitses oma doktoriväitekirja ja saavutas doktorikraadi (PhD) Bernt F. Winkel. Ta doktoritöö valmis statistiliste probleemide uurimise alalt.

B. F. Winkel sündis Tallinnas 11. juun. 1928. Õpingutega alustas ta Tallinna erakolleedihs, lõpetades keskkriidiuse Saksamaal, Dillenburgi reaalgümnaasiumis. Saksamaal töötas ta IRO keskasutustes Butzbachis ja DP komisjoni juures Frankfurtis. USA-sse emigreerumine teenis ta sundaja lennuvões, kust 1957 vabanes stabiseerseandina. BS kraadi saavutas ta matemaatikas 1961 Christian University', Texases ja magistrikraadi 1968 Kansas State Universitys, Manhattanis, Kansas. Jatkanud tenduisikku uurimistööd, lõppes see niiüd doktorikraadi saavutamisega.

Kirjanik ei karda Siberit Naine järgnes vangistusse

BONN E(PL) — Pealkirja all "Der Dichter der Sibirien nicht fürchtet" avaldas Lääne-Saksa ajakiri "Stern" (nr. 26 — 1970) ühe kirja, mille Nõukogude Liidu kirjanik Andrei Amalrik saatis sügisel 1969 ühele oma sõbrale Lääne-Euroopas. Silles kirjas ütleb Amalrik: "Me ootsime endile ühe maja Rjazani oblastis, umbes 35 km Sarajskist ja 4 km Ossetri jõest, Akulowo külas.

See on surev küla: kolmkümmet majast on jõrel veel 9 ja ainult kmles elavad noored inimesed, kõigis teistes raugad. Meie maja asub üsna küla lõpus. Ümberringi laiuvad põllad ja umbes poole km kaugusel strab ka mets. Maja on tellskividest (29 ruutmeetrii) puust pesileehitusega. Üks puusepp lubas, et järgmisel kevadel ta ehitab meile maja juures seuvasse talli vannitoa. Ule tee meie sed (800 ruutmeetrii), kus kasvavad karusmarjapõõsad, sõstrad, vanad õunapuud, kaks pirnipuud ja vaba rlad."

Amalrik pidi loobuma töost nlast, sest tänavu, maikuu lõpus, sõitsid küila kgb-lased neljas autos ja arreeerisid seal kodanik Andrei Amalriku, 32 aastat vana, kriminaalseadusc paragr. 190 põhjal. See paragrahv kõneleb riigi- ja ühiskonnakorra laimamisest.

Amalrik, kelle teosed ilmusid mitte Nõukogude Liidus, vaid vabas maailmas, oli üks juhtivaid ja suunavaid intellektuaiiste Venemaal. Esmakordselt ta arresteerii aastal 1965. Ta elas siis koos oma halvatud ieg Moskvas ühes väikeses tnakeses. Ta isa oli endine ohvitser, kes II Maailmasõja alguses ühe kriitilise märkuse pärast Stalini kohta müsteeriti kahekaks aastaks sunnitöösse. Aastal 1943 ta amnesteeriti ja saadeti rindele, kus ta sai raskelt haavata. Ta naine suri 1961. aastal. Selle tõttu pidi noor Amalrik hoolitsema halvatu eest. Ta katkestas oma õpinguid Moskva filikooli ajaloteaduskonnas ja teenis endale ülalpidamist juhuslike töödega.

Töö kõrval Andrei Amalrik kirjutas ka näidendeid ja luulelnsi. On loomulik, et kirjutuslaua sahtlisse.

Ka kateus ta müüia välismaalastele teoorte nõukogude kunstnike-intellektuaiistide töid. Siis, kui teda küiastas USA ajakirja "Newsweek" korrespondent, ilmus maija ka KGB-Vilmane konfiskeeris "subersiivse" materjalina 168 pilti ja joonistust, 3 vana ikooni ja kõik Amalriku käsikirjad (553 lehte paberit). Kohus müstuz Amalriku kui "parasiidi" kaheks ja pooleks aastaks asumisele. Otsuse tiitmiseks ta saadeti Siberisse, kus ta töötas Obi ääres ühes kolhoosis.

Ta pidi elama seal ühes kütmata onnis. Tolduks olid peamiselt kartulid, sest kõik muu külas puudus. Poole aasta jooksul ta teenis kolhoosis 106 rubla ja 80 kopikat.

Enne Siberisse saatmist Amalrik tuivus Moskvas ühe noore tatarlannast maalikunstnikuga, kes järgnes talle ka Siberisse, kus nad abiellusid.

Üks aasta pärast asumisele saatmist tühistas apellatsioonikohus endise otsuse ja Amalrik võis pöörduda tagasi Moskvasse. Kohe alustas ta jälle tegevust intellektualistide põrandaaluses ringis, millel oli umbes 240 liiget. Peamiselt publitseeriti nsd nn. põrandaalust kirjandust. Paljundamiseks kasutasid nad kirjutusmasinaid, sest kõigi muude paljundusvahendiite kasutamise ja omamise keelab kõigil eraisikuil seadus.

Kõigi nende põrandaaluste töödega (luuletused, romaanid, näidendi, poiitilised dokumendid, protestid nina sunnitööliste kirjad) tutvus Moskvas ka Hollandi (Leideni ülikooli) professor Karel van het Reve, kes siirdus Moskvasse ühteks aastaks Amsterdami ajalehe "Het Parool" korrespondendina. Moskvas kohtas Reve ja Amalrik, kellest sai ta sõber. Amalrik kõneles Reveile kõigust avameelselt.

Kui Reve pöördus tagasi kodumaale, asutas ta Amsterdamis koos

Järg. lhk. 2.

Lõppjaam rezhiimi kritiseerivatele kirjanikele N. Liidus — vangilaager Siberis, kirjutab ajakiri "Stern".

MALAGA SEIKLUSI

MALAGA (EPL) — Kõrvaltuppa on tulnud elama kolm rootsi poissi: Håkan, Per ja Olle ja juba teist päeva joovad nad Bacardit poolreis Coca-Colaga, enneõunase aja on nad haiged ja nagavad aga lõuna ajal saame kokku ja ajame pisut juttu. Kuulen, et nad on olnud "pörspeol" ühes mägikülas ja et seal olnud väga tore: joodnd sangriad, söödnd palju kalkuni- ja veidi pörsa'liha ning tantsitud, proua Andersen koguni laual klaaside ja kruuside vahel mille üle teised rootslased hiibi tunnud, kuid hollandlased ja saksiased olla kõvasti aplodeerinud nii nagu taanlased ja soomlasedki.

Edasi olla nad suuriks sõbruks saanud proua Simonssoniga kes iga päev neid pestab ja ütleb: "Håkan, kas sa tead, mitu postkaarti ma Rootsi olen saatnud? Seitsekümmend kaks tükki." Ja järgmisel päeval: "Håkan, kas sa tead mitu postkaarti ma müüd olen Rootsi saatnud? Kaheksakümmend kuus."

Poisid väidavad ka, et nad olla avastanud maaslase raudtee, mida ei saa hästi uskuda. Kuid järgmisel päeval leian isegi tänavat trepiaya, mille kohal on suur silt ja sellel tekst "Subway". Trepist alla minnes selgub aga, et pole tegemist allmaaraudteega, vaid lihtsalt tunneliga, mis viib tänava alt läbi.

Üldse näib, et hispaanlased saavad inglakeelest isemoodi aru, nii on ka väiksemagi poekese nimeks "Supermercado" mis küll mõistelt vastab "Supermarketile" kuid tegelikult ei ole sinna poolegi. Ma pole Küll veel proovinud, kas mõiste "Rent a Car", siin maal tähendab sedasama mis mujal, kuid olen näinud seda kirjutatuna "Rentscar" mis voib olla ka midagi hoopis muud.

Taksiauto asemele võib sõita ka taksiessiiga kui kellegil on selleks tahtmist ja mõnikord on näha kaarikut või vankrit, mida veab hobune ja hobust veab muula ja muuist veab esuel, nii et kaguipikkus sõidub pärls "ängtradarile".

Peenemad inimesed võivad oma soitusid teha päris ehtsa voorimehega kuujuures nad saavad pikese tuu ikooni ja kirja päevavaiu ja ka samasuguse pisem eksemplar on hobusele pähe konstrueeritud, kogu sõiduk on väga operetlik ja pitoreekne.

Autode hulk on kiiresti kasvamas ja siin on neid veelgi raskem kuiugi panna kui Rootsi linnades, olgugi, et kõige suuremad suiod sin on kõige väiksemad "Fiatid" milise firma vabrik siin töötab kontsessiooni alusel ja mille nimi siin on "Seat" — inglise keeles iste — ja ega ses autos peale istumise ka robkemake ruumi ei ole. Neist veelgi väiksemad on aga kohalikud posttiautod mis on korrageeritud hallist plekist ja mille juhtideks sobivad ainult kõige väiksemat kasvu hispaanlased. Postitariifi korrigeerimisel on aga hispaanlased kõigile

Järg. lhk. 2.

Malaga "supermercado", mis nimelt vastab rootsi "stormarknadile", kuid tegelikult on väike poeke...

EPL *27. juunil 1970*

ESIMENE ETAPP

Stockholmi Eesti Maja esimene asuvad vajalikul määral tsentraalsed-etapp on jõudmas lõpule. Aktsiaselts Eesti Maja, olles sattunud sundolukorda, kus linnaplaani muudatuste tõttu eestlaste rahvuslik kodu määrati võörandamisele ja lammutamisele, saavutas linnavalitsusega kokkuleppe võörandamise hinna suhtes, mis tähendab mõnemale poolele arvestuslikult: protsessimine ei oleks takistanud juba varem tehtud võörandamisotsust, küll aga pikemaks ajaks külmutanud kinni kinnisvara eest makstavad rahad, mida A/S Eesti Maja nii bõdasti vajab uue kinnisvara muretsemiseks, linn omakorda pääseb protsessikuludest. Kokkuleppesumma 2,3 miljonit krooni vastab umbes viimasel ajal selles piirkonnas maksstud võörandamisstaudele samaväärsete objektide juures. Võimalik, et protsessimisel kohus määranuks sadatuhat rohkem, voimalik aga ka et vähem, sest linnavalitsuse kohtusse antud pakkumine oli Eesti Maja kinnisvara pealt 1,7 miljonit. Seega on kauplemisel seda summat suurendatud 600.000 krooni võrra — kohtus oleks aga algpakkumiseks jäänud endiselt 1,7 miljonit. Ja tulnuks maksta laenatud kapitalilt kõrgeid protsente. Kõige olulisem on aga, et Aktsiaselts Eesti Maja saab rahad lahti juba septembris käesolevast aastal, kui Eesti Maja linna poolt ule voetakse. Eesti Majas valib tegevus pirast seda tähtpäeva jatkuda nagu tavaliselt, nüüd aga juba linna ülirulisena, ühe nasta joroksi, sest lammutamisceseg on kindlaks määratud septembrile 1970. See võib veidi ka vendla rohkem. Järelikult on ute Eesti Maja muretsemisega kiire, eriti kui arvestada, et muretsetavast kinnisvarast tuleb toenäoliselt teostada mõningaid ümberehitust ja kohaldamist. Ühiskonna huvides on muidugi, et Eesti Maja oma ülesannetes pidevalt ja ilmkadeta käigus oleks.

Aktsiaselts Eesti Maja juhatus ei ole ka selles punktis hoidnud kasi nipes ja viimase nasta jooksul on saadatud ja kaalutud mitmesuguseid müügikõlevaid objekte, mis ootab ta nüüd vangimajas oma protsessi. Vastavalt Moskva käsule voidakse ta mõista kas sunnitööle või teatele hullumaja pilkemaajalisele "ravile".

Amalrik arvab oma töödes, et nõukogude rezhiim kootab kui vanasev süsteem oma varasema jõu vaimse vastupanu murdmiseks. Liisaks suurenejb ja süveneb pidevalt ka vastupanu, sest pilkemõõda inimesed hakkavad jälle mõtlema. Aratuvalt mõjub ka väljaveneiaste — hiinlaste ja juutide tegevus. Rezhiim võib kõige selle tõttu püsida veel vähemalt viis aastat, kõige kauem aga siiski veel ainult kümme aastat. Sõda Hiina ja Nõuk. Liidu vahel (võivat Amalriku arvates) puhkeda seitsmekümnendate aastate keskpaiku. Siis võivad kaotused rindel — või üldse sõda — põhjustada ka Moskvas rahutusi,mis võivetki siis puhjustada ka rezhiimi kokkuvarisemise.

KLA

Noorsu ja vanad, kõik rahvusliikult mõtlevad eestlased, loevad ainukest vaba eestiuse igapäevast sidemeest ja häälekandjat

EESTI PÄEVALEHT

Aeg on tellimisi nuendada uueks terminiks

Tellimisi võtsvad vastu kõik postiasutused (täita postil ajalehtede tellimiskaart, märkides Eskilstuna-Kuriren. uppl. C).

Tellimishinnad: aasta — kr 147:—, termin (4 kuud) — kr 53:—, kuu — kr 15:—.

Upendage segasati, et iehe saamisee ei tuleks vaheti

UUDE TERMINI

EESTI PÄEVALEHEGA!

Ülemäärast Sergo "Põgenike laevas"

Meie omariikluse ajal oli teatud perioodil moes kirjutada fõljetone ükskõiste maakeskuste igapäevasest elust, kus siis autori leidlikkust ja arusaamist mõnda asti kas hoolt pihta või riivati ainult humoorikalt mõnda üldiuntud tegelast. Mõnetan sellest ajast ka ühte sellist artikli piirimaal kui mitte ainult fõljetoni jutlu kohmet vanapõlest ning nende kurjatleest Maridest. See meenus mulle nüüd taas, lugedes H. Sergo kirjeldusi tellskivivabrikantist Jaanimeest:

"Oss teadis, et Marga isa, Jensenhärra, oli endine Moorjaagu karjamõisa valitseja. Tanalmaalt tulnud mees ja mitmed kõrged koolid läbi käinud. Pärast sõda, kui riik mõisa ära võtis, ostis Jensen Laukaküla servast piskese tellisevabriku ja sinna juurde kuuluva puukirjutnnetiinese ühes tükis krundi. . .

Kuid vana ja suure õllevatsaga Jensen oli igal juhul vabrikant ning kõige suurema muutiki omanik Tegu küias. Pidas nelja lehma, kolme hobust — Kõrb sõidu jaoks, Hall ja Leet veoloomadeks — ning paari lehmalõpest — Ott ja Ahikel. Veel oli Jensenil hoolekandmisin, ratastega loorcha ja vedruvanker.

Jensen oli ka seltskonnategelane. Kord kuus, kui valla seltsimajas pidu peeti, käis seal päevakajalist kuppeli laulmas. Ise tegi, ise lauiis. Kuigi med kanti ette Taani pärit pudikeeles, polnud kellegi nende kuulamise vastu midagi. Peaasi, et sai nalja, ja sellega ei olnud Jensen ilmsi. nagu ei ei knoerdamud oma tõnmeeste palga maksmisegagi. Tema kupleede ajal oli seltsimaja suur saal alati lusti ja naeru täis". (lk. 89).

Mis puutub teosse kirjeldatavasse Jenseni Marga väikesemaalutsiikku armuliikku Kalda Ossiga, siis keegi kirjeldatavat ümbrust ja kujeldeg tahtvaid tegelasi tundev isik leendas mulle taiesti erapooletult, et Marga ja Ossist kirjutatud suhtlemine ei vasta tõeliikusele.

Teise samaiaadi tegelasteriihma moodustab metsnülen Laugas oma venna ja viimase naisega. Sellest iseloomustavaraadi katkeid:

"Rõõmsetriit kaks liivast mändide vahet ja siis jõuti välja metsahärra kontori juurde. Uksik vanaaegne majamürakas kesset suurt hundilaant, kust lähema küiani andis minna tubli tunni. Maja ümber kehipõõsastega läbipõimunud kõrge tara nagu kindlusemüür. Vankri lähenedes jooksis rõngast tiradi peal kõristades ais ärrde ketikeer, suur nagu vasikas, ja hakkas kurjad haukuma. Samal hetkel avanes hoovivärav. Sealt tuiskas välja mootorrattur, viiiroheline kaitsekiivi mander seljas, vintpiss põlvili ülle õla. Minuti pärast oli temaga järel veel paiv mõndie vahele hajuvat tolmu.

"Laugas ise:" imestas Martin. "Kuhu tema sedasi vastu õõd?"

"Ah, metsahärra nüüd suur kaitsehüdupealik, eks ka omad küimised ja uitamised", arvas Aadu.

Kui Vanker metsnülema maja kohale jõudis, jooksis samast väravast, kust äsja mootorrattur välja oli tolmanud, teele noor naine, juuksed sasis, ärmutetud nägu pess. Hüüdis poolikumuses: "Martin, kosiivend: Sul vankril ruumi on, vii mind kojuu"...

"Jälle raksus?" küsis Aadu naiselt. "Jälle. . ." ostas tulija. . . "Nüpea kui tõõpäev läbi, püss kaasa, müürinnaseiga ja laiks. Tagasi tuleb hoopiskiul, unine ja arajoonud nägu pess. Kui ta käib? Mis teeb? Kelle juures magab? Mitte sõna!" (lk. 129—130).

Emmaste seltsimajas oli Aime tutvunud metsnülema vennast veskiehitajaga Theodor Laugasega, kellega abielius. Kuna Theodoril oma kodu puudus, viis ta naise algul oma venna juurde, Metsnülem Rudolf Laugasel oli ainult selle vastu midagi, vaid sõnas "üks liii metsas rohkem", millele peale Aime punastas. (lk 133).

"Mõni aeg liks päris kenasti. Veskimeister teenis head raha, jõudis korra kuus iseg kinos käia. Aime jalutas Kõnnuseija suurte pedajate all ja lõoritas lindudega võidu. Tavaliselt saatis noort naist ema jutuotsikuiselt mehelik ja sirge rühiga Rudolf, piss seljas. Mehevend ei olnud niisugune kõikeunustav töörõgaja, napi juhu ja kuivavõitu olemisega nagu Theodor. Ei sinagi pagegi! Rudolf oli galantsust, fantaasiast ja komplimente. Siis esiti Rudolf mootorratta. Selle tagaistmel, juhti õlgadest kinni hoides, viis Aime tuiseta mööda maanteid, metsateid ja radu, et hing rindu kinni jäi," kirjeldab autor neid metsaponnajaniirakas keset suurt hundilaant, kust lähema külani andis minna tubli tunni.

Mõõdub peanegu terve kuu, enne kui esimesed ahilised kannudest väljapsavad. Ehk küll alamõõdulised, on nad vilkad ja osavad ning sega kõrvalt ka kõstavad pesa lindudele ehitustõõd ja toidu kogumise oma hooleks.

Mida aeg edasi, seda küremini peare suureneb. Nad kõik on emakimaseed. Kuni neil puudub tung see jätkamiseks. Nad elavad, et töötada et luua tingimusi pärisemade kasvatamiseks. Selleks snabub parns aeg sügise eel. Tollal jalutavad juba ka esimesed isased ringi. Nemad ei tööta, sinult sõõvad ja ootavad, millal emad oma pulmaiennulle väljuvad. Siis on nende laiskus ja kohmakus nagu puhiutud, väikeste rakettidena vuristavad nad emadele järele.

Ainult eostatud noored emad on võimelised talve ülle elama. Kõik teised pere liikmed on ühe suve jooksul kogu oma jõu ära kulutanud. . .

Mida arvukamalt talvekuningansaid meile kevadet kuulutavad, seda valjemini sumiseval põld ja heinaaan. Lõhnav päru heliseb kodumesilasest nagu tõgelikumat, metsmesilased lisavad sellesse muusikasse oma mõnusa bassi.

Nad on vähem külmatundlikud, seetõttu on nad hommikul esimesed ja õhtul viimased. Asjalikult, väsimatult pürlevad nad oiett õielt õielle ja tasuks mee eest kannavad õietolmu laiali. On õisi, mis ainult nende raskuse all oma nektarikarbi ka avavad. On õisi, mille sudamikuni ainult nemde nokk ulatub, naiteks punane ristlikhein, millest kodumesilased mööda lendavad, Kui pole kimalasi, et maksa ristikupõlluti head seemnesaaki loota.

Kimalase emeeskaitsereiva kibedust on vist igaühks tunda saanud. Ometi ei hoia see rünõjaid eemal. Mesi ahvatleb. Hiired sõõvad kärgi koos haudmeega, rebane pole vähem meemaias kui karu. Ka inimene lõõb sekka, eriti noorukid. Peaakaitsjad materdatakse tihti surnuks, kärjed

Kohaliku elu

STOCKHOLM

Al. Warma tänab

Palun vastu võtta sijras tänu minule osutatud lahke tähelepanu ning õnnitluste eest seoses minu 80.a. sünnipäevaga. Samuti tänan ma sõdamest kõikide hende soovide ja lahkete annetuste eest, mis kohustavad ja võimaldavad minu tegevuse jätkamist meie rahvva ja riigi joomulike õiguste eest.

Stockholmis, juunis 1970

ALEKSANDER WARMA

● **Stockholmi kiilastas Kal Vilres New Yorgist, kes viibis poolteist kuud teostreel Euroopa matkal. Ta saabus nüüd tagasi kojju.**

● **Long Islandil tolmunud kunstinäitmsel esines õllmaalidega Hilda Pensa, kellele langes näituse auhind.**

Looduse imedest:

Algus lk. 1

kõigil ühe moustri järgi. Fehme vooderduse sisse ehitab emakimalane vaha ja suira segust esimesed kärjekannud, ning muneb neisse munad. Suvi on lühike ja ta tõttab. Jäägu peaiegi kannud valmeeks, peaasi et oleks abiige kasvamas.

Mõõdub peanegu terve kuu, enne kui esimesed ahilised kannudest väljapsavad. Ehk küll alamõõdulised, on nad vilkad ja osavad ning sega kõrvalt ka kõstavad pesa lindudele ehitustõõd ja toidu kogumise oma hooleks.

Mida aeg edasi, seda küremini peare suureneb. Nad kõik on emakimaseed. Kuni neil puudub tung see jätkamiseks. Nad elavad, et töötada et luua tingimusi pärisemade kasvatamiseks. Selleks snabub parns aeg sügise eel. Tollal jalutavad juba ka esimesed isased ringi. Nemad ei tööta, sinult sõõvad ja ootavad, millal emad oma pulmaiennulle väljuvad. Siis on nende laiskus ja kohmakus nagu puhiutud, väikeste rakettidena vuristavad nad emadele järele.

Ainult eostatud noored emad on võimelised talve ülle elama. Kõik teised pere liikmed on ühe suve jooksul kogu oma jõu ära kulutanud. . .

Mida arvukamalt talvekuningansaid meile kevadet kuulutavad, seda valjemini sumiseval põld ja heinaaan. Lõhnav päru heliseb kodumesilasest nagu tõgelikumat, metsmesilased lisavad sellesse muusikasse oma mõnusa bassi.

Nad on vähem külmatundlikud, seetõttu on nad hommikul esimesed ja õhtul viimased. Asjalikult, väsimatult pürlevad nad oiett õielt õielle ja tasuks mee eest kannavad õietolmu laiali. On õisi, mis ainult nende raskuse all oma nektarikarbi ka avavad. On õisi, mille sudamikuni ainult nemde nokk ulatub, naiteks punane ristlikhein, millest kodumesilased mööda lendavad, Kui pole kimalasi, et maksa ristikupõlluti head seemnesaaki loota.

Kimalase emeeskaitsereiva kibedust on vist igaühks tunda saanud. Ometi ei hoia see rünõjaid eemal. Mesi ahvatleb. Hiired sõõvad kärgi koos haudmeega, rebane pole vähem meemaias kui karu. Ka inimene lõõb sekka, eriti noorukid. Peaakaitsjad materdatakse tihti surnuks, kärjed

Eksamid

lõhutakse. Suutäie hiivsegage ja suiramõruda magusa eest . . .

See on seda kurvem, et kimalaste arv nigi vähenab. Pole ju enam puutumatuid põllupeervaid, kuhu pesa ehitada. Eeskete masinate rataste ja roomikute vastu on mürgistet jõuetu. Ka herbitsiidid ja petitsiidid lõikavad oma jao.

A. Varma juubelilt

Kohe jaanipäevale järgnenud esmaspäeval, 22. juunil, tuli Aleksander Warmal vastu võtta oma kodus õnnitlejaid kogu päeva vältelnud. Keskpäeval saabus keskorganisatsioonide juubeliitoimkonna delegatsioonide juubeliitoimkonna delegatsioon, kes ile endis aunadressi koos ihiskingitusega ja kõigi nende organisatsioonide ja isikute nimedega, kes sellega liitunud.

rn ahiesimees Tõnis Kint ühiskingitust ile andes rõhutas Al. Warma suurte teenelde meie vabadusvõitluses, juubilari mitmepalgetele huvidega isiksust ja seda vastutusrikast ja ka rasket koormat, mida tal kandas tuleb meie riigi õigusliku kontinuiteedi säilitamisel.

Balti Komitee nimel tervitas prof. Birger Nerman, Teataja poolt andis ile erikingituse lehe vastutav väljaandja Ervin J. Nõmmera. Eesti Demokraatliku Koondise poolt ütles tervitussõnad Aksel Mark ja Sotsialistliku partei valitsmas koondise nimel Joh. Mihkelson. Õnnitlemas olid ka Eesti Komitee delegatsioon esimees A. Reintam ja juhatuse liikme E. Anderson, Eesti Kristuseridi ja Eesti Liberaal-Demokraatliku Koondise poolt käis tervitamas esimees Endel Krepp, erideleegatsioon eestlaste esimees Jaak Maasugu, tuli tervitama ka Liberaalse erakonna poolt

Peapiskop emeeritus Johan Kõpp oli saatnud kirjaliku tervituse, ihiikuult kaaid õnnitlemise aga peapiskop J. O. Laurt, samuti preost K. Veem. KUS delegatsioon andis ile aunadiress ja omapoolse ühiskingituse. Auadress oli saabunud ka LUS Vanemateokogult. Kaasdast. Koos EUS Austraalia koondise auadressiga saabus ka kõigi eesiseie organisatsioonide ühine tervitus. Juubilari kodu külastas kuni õhtuni veel suur arv teisigi organisatsioonide esindajaid, kaastöölisi ja isikliikke sõpru.

Juubilarile saabus kirjaliikse tervitusi ja telegramme paljudelt organisatsioonidelt: Rootsist, aga ka teiselt maadelt. ERK Esinduse Noorrar ja Taanis, USA Ida ja Läänerannikul, samuti Montrealis ja Torontos tervitasid. Kõik meie välissindajad olid saatnud tervitused ja

Leinateateid

Leicesteris, Inglismaal suri 3. juunil Ervin Mirka, sünd. 22. juulil 1921 Tartus.

Cardiffis, Inglismaal suri Leida Martinson.

Adelaides, Austraalias suri 10. mail tuntud sportlane Valdar Sild.

● **Kanadast saabus Saksamaale teadusliikule tõõle mag. Kristina Linde Torontost. Ta valmistab keskteaduse doktori kraadile.**

● **Detroitis USA-s riidli Helle (n-na Kangro) ja Jüri Volmeri poeg Paul Indrek. Isa on insener, ema loodusloo õpetaja.**

MALAGA

Algus lk. 1

maailma rahvastele eeskujuks: on ainult kaks tariifi — kiri kuus peasetnat ja postkaart kolm ja pool peasetnat, ei mingit vahet kas on tegemist õhu- või tavalise postiga, ei mingit vahet kas on tegemist ühe- või kahepoolse postkaardi lõheb ja ei mingit mõõtmist grammidega. Mis on ju mõttetu ajnaiskamine.

Rannaäärseis küiades on tekkinud lõputu hulk baare, restorane ja disikõtseke, kus kuii ei mängita grammofonimuusikat vaid kus ülesastuvad kohulikud trubaduurid kas solo või grupina. Sandes pihku ühe sellise baari taanikeske tekkanni ostin selle ile ülest, et sealt oma aga mis ma kohe küitte sain oli ainult Tuborgi õlu, veeranu tunni järele teeb tõlkrik ja nuga- kahvel- ias tuh sõõlstoos, poole tunni möödudes oli ka leib ma ilmale kogunenud.

Tunni möödudes kehtas taanlasest kelner õigusi ja ei pidevalt kõigiuksest vaatamas Mul sinki vaga ootav ei olnud. sest vaatasin kuidas kaks poolpuiss ja teaduse taanlannad iiksteist lohutasid? Siiin ma aga ikkagi ei saanud, kuna kaks mai mulle lõpuks tuoli oli nii vintske, et jäisin ta istuoli seotnata.

Ja lõksin "El Faro" nimelisse hispaania restorani ning tellisin "Paella Valenciinga". (Paella hee paeja.) Ja see oli kokkidest paelladest mis kunagi olen seonud. Kuid kõige maitsvam. Paella on safranika kollaseks tehtud riis, ja kana ja liha, hünnakud ja merevähjad, mitut sorti meretend, hernei ja punane pap-

rika ning kõik see kraam tuuakse lauale podiseva pannis.

Kuulsad on ka hispaanlaste kalasupid kuid nende nimesid ma ei mäleta ja veenidest võiks kõigii soomäleta ja veenidest võiks kõigii soomõtida nimitsta "Lagrima Cristi't", "Malaga Bodega't" ja "Mesceteli't", mis kõik on rasked ja magusasti maitseval veinid.

Pärin siiski ja hispaaniapärast deserti ma pole veel avastantud — katsusin küll onne "Peche Melbaga" kuid see osutus kolmeks virsikupoolekseks mille keskel oli kuibitiis jäätseks mille keskel oli kuibitiis jäätsetust. Hispaania kohvi võib aga vabalt soovitada neile, keilele maitseb espresso. Hispaania kelnerid on kõrged ja viisakad ja lõbusad ning tahelepanelikud ja soovivad kõigile "Adios" ja lahkiselt maatades "Buenos Nortjes". Lähen koju, et saatta koju mõned poztlaarstid, kuid aravan, et ma jään kauele maha proua Simonsoni saadetud kaheksakümnest kuuest.

†

Armas koslivend, Eesti Vabadussõja sangar, res. nooremleitnant

dipl. ins.

Edmund Sihver

VR II/3

on äsadavalt lahkunud meie perejt.

Teda mälestavad ja leinavad

REALISTID

E. Sihveri mälestuseks

Inimeste elu on õurike, kuid ajaloo keerises võib uhe inimese elueeg paija ja mõnedkesiedi õiukordi ülle elada. Edmund Sihver oli meile truu sõber, tundsime teda kui kohuseiruud, ausameelset, isamaa armastusest ülekeevat temperamendiga, kuid väliselt väga rahuliku ja tasakaaluka eesmisega. Kõnevõitlejat, kellel oli elukogemusi ja labielamusi enam kui paljudel teistel temaealistel inimestel. Raske on uskuda, et meie ei kohta siin maises elus enam temaga.

1918/19 juuni oli sa. lahiks Edmund Sihver meii igaveseks. 17 päeva enne oma 69 a. sünnipäeva.

Edmund Sihver oli Tallinnast pärit. Tema noorpõlv, arenemis- ja koolisaeg langes rahutule ajajärgule: I maailmasõje, Vene revolutsiooni, Saksa okupatsiooni ja Eesti Vabadusõvituse ajajärgule. Tallinna Reaalkooli õpilasena näeme teda Tallinna omakaitse ridades ja 1918 a. võitlusi ta Narva rindel. Seali Tallinna jõudes, moodustakse seal Tallinna koolõpilaste pataljon, kus ta on liige ja 1918 a. jõulude ajal tõttab kaaslastega lahingusse peaietungiva vaenlase vastu. Aegviidu jaamas paigutatakse ta koos hulga Tallinna koolõpilaste pataljoni meestega LR. Soomusrong nr. 2 koosseisu. Esimese lahing-ristse sai Edmund Sihver Annemõisa lahingus 29. detsembril 1918, kus mitmed tema võitluskaaslased langesid. Sihveril oli aga õnne.

LR Soomusrongil nr. 2 teenimine lähendas päevast-päeva võitlemist iiksteist saabuvate sõpradega. Kooliõpilane-vabatahtlik Edmund Sihver võttis soomusrongi võitlustest osa kuni 19. märtsini 1919, mil saabus võitlevatele Tallinna saabudes astus ta kohe sõjakooli, mille lõpetas 22. augustil 1919. Tuli hiljem noore lipnikuna tagasi LR Soomusrong nr. 2 koosseisu, et jakata Eesti vabadusvõitlust võidurikka lõpuni. Võitlustes ülesnäidatud isikliku tahtuse eest arenenud Edmund Sihverile Vabaduse Rist II liik, III järk ja hariduse lõpetamiseks prii kool.

Edmund Sihver lahkus peale sõja, mil lõpul, LR Soomusrong nr. 2 koosnistusest. Jätkas õpinguid Tartu ülikoolis 1921 a., liitudes samal aastal korp! Vironia perega. Tehniliste huvidega Sihverit ei rahuldanud Tartu ülikool ja ta siirdus varsti Prantsusmaale Nancy Tehnika ülikooli, mille lõpetas väga heade hinnangutega ja suure kuldauraga.

Õpingute lõpetamisel naasis kodumaale, astudes O:t Mootori teenistusse. Oli seejärele pikemat aega Järvakandi paberivabriku direktoriks ja hiljem Rootsi kivõli konsortsiumi tehniliseks direktoriks. Sõja ja N.Liidu okupatsiooni tagajärjel pidi Edmund Sihver kodumaalt lahkuma. Ta asus Rootsi, kus ta pikemat aega, kuni oma surmani oli Kaitsevägede staabi teenistuses.

Edmund Sihver oli korp! Vironia peres üks armastatumaid, vanemaid liikmeid, kelle hoiak ja seisukohad olid alati kõikide poolt respekteeritud ja hinnatud. Meie kurbus on suur ja murest murtutena avaldame sügavat kaastunnet leinavale pojale ja abikaasale. Meie kõikide sinaks lohutuseks on mälestus lahkunust, kes oma elus võitles õilsat, head ja ausat võitlust oma isamaa auks ja oma rahva vabaduseiseks.

Korporatsioon Vironia pere ja sõbrad väljaspool kummardume kurbuses ja leinas kallis Edmund Sinu viimasel ärasaatmisel Sinu pärmu ees.

T. KINT

Lalaröpõalse Soomusrongiga nr. 2 Eesti Vabadussõjast osavõtnud võitlejad on siin Stockholmis organiseerunud Sõpraühinguks, kuhu äsi lahkunud leitnant Edmund Sihver oli siin soomusrongiaste peres üks tiimekamaid kujusid. Teada selle Eesti Vabadussõja veteranj ja Eesti Vabadussõi kavaleri (VR II/3) lahkumisest tuli meile, tema kaaslastele, ootamatult. Tundsime teda Eesti Vabadussõja päevilt ja paguluses kui üht truud sõpra ja ustavat kaaslast. Tema lahkumisest avaldame sügavat kaastunnet kadunu pojale ja abikaasale ning kummariume kurbuses Eesti Vabadussõja võitluskaaslaste austamiseks tema põrmu juures viimasel ärasaatmisel.

LR SOOMUSRONG NR 2.
SÕPRUSCHING

†

Armas sõpra

Roman Oolu't

* 12. 6. 1970

leinavad

AILI KOPLER

OSKAR ja LEIDA KOPLER

†

90-ne aastaselt lahkunud kallist emavenda

Laas Tilts'i

* 29. 9. 1879 Torgus

† 21. 6. 1970 Göteborgis

mälestab tõsises leinas

HELENE PÕLD

Sa oli kord nii hea,
Nüüd veel ainult leina kaes.
Puhka Jumala rahuga!

†

Armast sõpra

Eveliine Taal'i

* 22. 3. 1898 Eestis

† 22. 6. 1970 Borässis

mälestab leinas

LEONTINE RAJA

†

Armast

Rosalie Pullerits'i

s. Lagedi

leinab

ÕDE

Puhka rahus!